

NORDISK
NUMISMATISK
ÅRSSKRIFT
1955

NORDISK NUMISMATISK UNION

DANMARKS MØNTER 1377—1448

Af Fritze Lindahl

Da godt 70 år er forløbet, siden P. Hauberg publicerede Danmarks Myntvæsen i Tidsrummet 1277—1481 i Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 1886, s. 135—189, og særtrykket ligesom også selve årbogen forlængst er udsolgt, kan det måske være nyttigt for samlere at få genudgivet møntbillederne og indskrifterne fra den del af Haubergs afhandling, der omfatter tiden 1377—1448 (til H. H. Schous Beskrivelse af danske og norske Mønter 1448—1814). Listerne over møntindskrifterne og fundfortegnelsen er blevet suppleret med det senere tilkomne. I tidens løb er Haubergs text naturligt blevet forældet på visse punkter; forskellige spørgsmål er her revideret og ny litteratur tilføjet, medens selve texten er udeladt, således at den interesserede stadig må opsøge denne i den gamle publikation fra 1886 (i herværende artikel refereret til som Hbg.). Når 1377 i artiklens titel er bibeholdt som begyndelsesår til trods for dateringen af den første Flensborg-witten og -viertelwitten til ca. 1350, er det for at understrege, at det er Haubergs publikation, der ligger til grund for denne artikel, og at det, hvor intet andet udtrykkeligt er angivet, er Haubergs opfattelse, der gør sig gældende.

Finhedsprøver er velvilligt foretaget af statsguardein Johs. Siggaard, for hvilket der takkes meget. Ved Erik af Pommerns gros fra Lund, samt Christopher af Bajerns skilling og søsling er prøverne dog hentet fra N. L. Rasmusson: Kring ett myntfund från Dalby (Meddelanden från Lunds universitets historiska museum, 1944 s. 69—70); ligesom prøven for Christophers Malmø-hvid er taget fra Georg Galsters artikel om Assens-fundet i Numismatisk Forenings Medlemsblad XI, s. 223 note 1 og 2. Med hensyn til denne tids mønter kan endvidere henvises til B. W. Luxdorph: Anledning og Veivisning til Myntens Udregning her i Landene, i det Fiortende Aar-Hundrede, og fremdeles under Kong Eric af Pommeren, (Skrifter som udi det Kiøbenhavnske Selskab af Lærdoms og Videnskabers Elskere ere fremlagte og oplæste i Aarene 1761. 1762. 1763. og 1764. Niende Deel. Kiøbenhavn, 1765 s. 613—712).

Flensborg

Fig. 1. Flensborg. Witten ca 1350—80.

Witten (ca. 1350¹ til *reces* 1379/81). Jesse 339. 0,98—1,33 g, gn. 1,29 g. Finhed: 779/1000.

De to sønderjydske leoparder² i skjold, omgivet af seks buer.) (Kors med kløverblad i midten, heri et punkt.

1	✠	MORATX	✠	KOLSTASDIA	³⁾	★	QIVITXS	✠	RLÆRSBVRC'
2							✠		
3	⊗				★		⊗		★
4		H							G
5					:		+		
6									R +
7		H			c		x		G
8					:				
9					o				
10		H					x		S*B

Lille Sevedø (1837) 2 ex. Kallerup (1849) 3 ex. Allinggård (1840) 15 ex. Stege (1902) 2 ex. Kalby 1858) 2 ex. Viborg (1842) 2 ex. Århus (1908) 57 ex. Bösarp (1906) 1 ex.

¹ I Lybæk-købmanden Wittenborgs handelsbog nævnes "penninge van der Wismer unde Flensborch" i året 1359. (W. Jesse: Quellenkunde zu Münz- und Geldgeschichte des Mittelalters, Halle 1924 s. 262 nr 380.) Se endvidere E. Nöbbe: Flensborg som Møntsted i Num. F. Mbl. XII s. 1ff. Ved henvisninger til Jesse menes i det følgende: Der wendische Münzverein. Quellen und Darstellungen zur hansischen Geschichte, Neue Folge VI. Lübeck 1928.

² Om spørgsmålet leoparder/løver se P. B. Grandjean: Det danske Rigsvåben, 1926, s. 24 ff.

³ Hermed betegnes at mønten er slået efter den holstenske møntfod, der ikke nøjagtig kendes, men som i kilder nævnes som lidt ringere end den lybske, således i et brev fra Urban VI til de pavelige nuntier i Skandinavien. Dipl. Norveg. 17. bd. s. 854 nr 923, 26. april 1380: 12 sol. Vlenbergenses: 10 sol. Lubicenses. Denne og de følgende typer svarer med hensyn til korsformen nøje til de lybske før og efter recessen 1379. (Nordisk Numismatisk Årsskrift 1942, s. 101.)

Fig. 2. Flensborg. Viertelwitten ca 1350—80.

Viertelwitten (ca. 1350 til reces 1379/81). Jesse 340. 0,28—0,37 g, gn. 0,34 g. Finhed: 530/1000.

To leoparder.) (Kors med kløverblad i midten.

11	✕	IIORATX	°	HOLSTSCIΘ	✕	CIIVITAS	°	FLQNSBVRC
12		H						Θ CRG
13	★	M	:	HOLSTΘ	★	IV		SB'
14							:	
15		H	α	:		CI		PLQNSBVR'
16							.	V'
17			.	H				B'

Kallerup (1849) 1 ex. Gedesby (1881) 1 ex. Kalby (1858) 1 ex. Viborg (1842) 1 ex. Århus (1908) 3 ex. Ruhwinkel (1837) 40 ex. Mårum (1813) 2 ex.

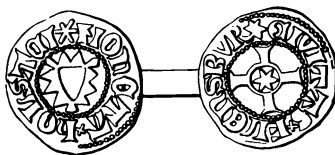

Fig. 3. Flensborg. Witten efter ca 1380.

Witten (efter reces 1379/81). Jesse 371. 1,14—1,27 g, gn. 1,22 g.

Det holstenske nældeblad med eller uden punkt i midten.) (Kors med ring i midten, heri en stjerne.

18	★	IIORATX	✕	HOLSTCI	★	CIIVITAS	✕	FLQNSBVR
19		M						
20		II	:	IΘCI		:	T	ΘS

Viborg (1842) 1 ex. Århus (1908) 2 ex. Flensborg (1897) 1 ex.

Fig. 4. Flensborg. Dreling efter 1392.

Dreling (efter reces 1392). Jesse 427. 0,73—1,04 g, gn. 0,90 g. Finhed: 675/1000—759/1000.

To leoparder i skjold, hvorover tre eller to punkter eller ringe.)(Det samme.

21	★	MONETAT Holtzatiensis	★	QIVITATSLORNBVRGER
22				α R
23				ROR
24				ROR
25	M	T'AT		ASB'G'
26	M	T'AT		
27	M	T'AT		°
28		:		
29	M	· SALSIA		: T BVROR ⁴)

Kalby (1858) 1 ex. Viborg (1842) 4 ex. Århus (1908) 116 ex. Ruhwinkel (1837) 8 ex. Helsingør (1952) 1 ex. Flensborg (1897) 1 ex. Bösarp (1906) 1 ex.

Ribe

Fig. 5. Ribe. Witten 1370-erne.

Witten (1373/77—96).⁵ Jesse 692. 1,09—1,30 g, gn. 1,19 g. Finhed: 800/1000.

Kronet leopard t. v.)(Kors med leopard i hver vinkel.

1	⊗	QIVITAS : RORERI	°)	⊗	MONETA : RIPENS
2					M

⁴ Uden punkter eller ringe over skjoldet. Flensborg-drelingene er muligvis en halv snes år ældre end angivet, således at de i tid snarere nærmer sig de lybske og hamborgske drelinge, der i kilderne nævnes henholdsvis 1374 og 1382.

⁵ Om Ribe som møntsted og dateringen af denne witten se A. Ernst i N. N. Å. 1948 s. 9—15.

⁶ Denne omskrift (by i kongeriget) er sikkert affattet som modstykke til omskrifterne på mønterne fra de holstenske stæder, Kiel, Rendsborg, Itzeho, Oldeslo og Neustadt (N. N. Å. 1942 s. 101 og N. N. Å. 1948 s. 12) "moneta holtzatiensis", der jo også omfatter mønterne fra Flensborg. 1369 klagede hansestæderne over de holstenske mønters slethed og forbød brugen deraf. (Hbg. s. 152 note 2.)

3	✻ CIVITAS	✻ RÆGNI	✻ MONETÆ	✻ RIPENS
4		:	W	TΛ✻
5		✻ M	✻ RÆGNO	M :
6	S	:	:	W :
7	✻ :			✻ :
8	✻ S			✻ :
9				:

Lille Sevedø (1837) 2 ex. Vordingborg (1912) 1 ex. Allinggård (1840) 1 ex. Dragør (1942) 1 ex. Kalby (1858) 2 ex. Århus (1908) 3 ex. Ruhwinkel (1837) 1 ex.

Erik af Pommern

Fig. 6. Næstved. Witten ca 1400.

Witten fra Næstved (1397—ca. 1405).⁷

Krone.)(Krumstav,⁸ som forneden deler omskriften. Jesse 693.⁹ 1,15 g.

1 ✻ ERICVS : REX:D:SI:R ○ MONETÆ | NÆSTVED

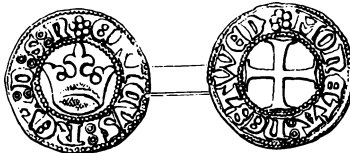

Fig. 7. Næstved. Witten ca 1400.

⁷ Aarb. f. nord. Old. 1899 s. 215, 8 og s. 226., Loll. Falsters hist. Samf. Aarb. 1924 s. 115, s. 125 fig. 13, Nordisk Kultur 1936 s. 161 fig. 80. Ang. Erik af Pommerns møntmestre se Moneta n:r I, B. I Lund 1932 s. 15—26.

⁸ Krumstaven på denne mønt mener Erslev (Danmarks Riges Historie II, s. 394 note 1) er et tegn på, at abbeden i Skovkloster havde andel i Næstveds mønt. Mere sandsynligt er det dog, at det er Roskilde-bispen, der, selv efter at møntstedet var overflyttet fra Roskilde til Næstved, har villet markere sin gamle møntret ved at anbringe staven på mønten. Måske skal den følgende lidt yngre witten med krone i stedet for krumstav være et vidnesbyrd om, at dronning Margrethe, som i 1411 skænkede jordegods til Roskilde-bispen (Luxdorph s. 45) på dette tidspunkt har udkøbt denne af rettighederne. (Hbg. s. 160 og Medd. f. Lunds univ. hist. m. 1944 s. 83 f.).

⁹ Af Jesse urigtigt betegnet som søsling.

Krone.) (Kors. Jesse 694.¹⁰ 1,01 g, gn. 1,10 g.

2 * ERICVS : REX : D : S : R

* MORATA : NESTVED

Steg (1898) 4 ex.

Fig. 8—10. Lund og Næstved. Sterlinge. Begyndelsen af 1400-tallet.

Sterling (efter ca. 1405). Jesse 695. 0,50—1,00 g, gn. 0,70 g.

Krone.) (Kors.

*Lund*¹¹. Finhed: 532/1000.

3	* ERICVS : REX : D : S : R	* MORATA : LVRDENSIS
4		SI
5		a SI
6		ENS
7		ER
8	△	△ H ° NSIS
9	° ° ° °	N SI
10		S
11	+ : : ° °	* : SI
12		ER
13	* : :	ERIS
14		ERSI
15	R	S

Melløse (1866) 5 ex. Svendborg (1885) 1.971 ex. Stege (1898) 366 ex. Stege (1908) 4 ex. Ølstykke (1867) 1 ex. Flensborg (1897) 4.905 ex. Dalby (1942) 13 ex.

Næstved. Finhed: 629/1000—857/1000.

16 ★ ERICVS : REX : D : S : R

★ MORATA : NESTVEDER

17

DE

18

SW

¹⁰ Jesse har fejlagtigt afbildet en sterling og opgivet vægten for en sådan, E. Nöbbe i N. F. Mbl. XII, maj 1930, s. 43.

¹¹ I Den kongelige Møntsamling findes et guldaflag af denne sterling. Dette vejer 9,6 g og holder efter Luxdorphs stregprøve 23½ til 23⅔ karat. Stykket, der er et unicum, findes ikke i Museum Regium fra 1694 eller 1710, men er derimod som nævnt kendt af Luxdorph (s. 634 f.). Der vides intet om møntens fremkomst eller om formålet med den.

19	★	GRICVS	:	REX	:	D	:	S	:	R	★	MONETA	:	NÆSTVED
20	⚙										⚙			STW
21	★										★	M		
22						R		S				H		
23						S		R						
24								R						WA
25														g_D
26														DBLT
27								R						
28								R						HBSTWB
29						R		S						
30						S		R						IGWB
31														HBSTWB'

Melløse (1866) 120 ex. Mårum (1813) 2 ex. Åkær (1849) 15 ex. Svendborg (1885) 1.779 ex. Stege (1898) 327 ex. Stege (1908) 3 ex. Flensborg (1897) 2.910 ex. Korsør (1856) 1 ex. Dalby (1942) 13 ex. Bösarp (106) 521 ex.

32 ★ GRICVS : REX : D : S : R ★ GRICVS : REX : D : S : R

Fig. 11. Hulpennyng og halvpenning. Begyndelsen af 1400-tallet.

Hulpennyng fra Næstved og Lund? (efter ca. 1405, før 1424). Jesse 696. 0,21—0,37 g, gn. 0,29. Finhed: 0/1000—212/1000.

33 Krone med runding forneden. Strålerand med 17—28 str.

33a Halvpenning. L. E. Bruun nr. 3751. 0,12 g.

Melløse (1866) 35 ex. Åkær (1849) 1 ex. Antvorskov (1887) 5 ex. Assens (1945) 2 ex. Roskilde (1838) 35 ex. Flensborg (1897) 3 ex. Korsør (1856) 30 ex. Horsens (1871) 1 ex. Bösarp (1906) 17 ex.

Fig. 12—16. Lund, Næstved, Odense og Randers. Kobbersterlinge ca 1422.

*Kobbersterling*¹² (ca. 1422). Jesse 697, 698. 0,75—1,33 g, gn. 1,01 g. Finhed: spor af sølv.

Krone.) (Kors. På mønterne fra Næstved findes et kløverblad, fra Randers en ring i 4. vinkel.

Lund

34	*	MORÆTÆ	*	LVRDENS	*	IN	ROMINÆ	*	DOMI
35				n					
36				æ					
37	°		°		°			°	
38			*	n	*	*			
39	*				+	MORÆTÆ	:	LVRDENS	
40					⊗	HORTÆ	°		
41	+	M		°	+	IN	+	ROMIN	

Antvorskov (1887) 12 ex. Assens (1945)? af 50 ex. Ølstykke (1867) se nedenfor. Odense (1688) ? ex. Grenå (1899) 1 ex.

Næstved.

42	+	MORÆTÆ	·	NÆSTVED	+	IN	ROMINÆ	°	DOMIN	¹³⁾
43				æ					RI	
44			°						n	¹⁴⁾
45									I	
46				W						
47									Ω	

¹² Af Hauberg (s. 168) betegnet som penning af kobber. Hauberg, der levede i en pengemæssigt lykkelig tid, kunne ikke forestille sig en inflation som denne, hvor mønten i henhold til sin vægt beholdt navnet, sterling eller 3-penning, samtidig med at dens indhold forringedes til kobber. Det var bl. a. denne dårlige kobbermønt, der i sommeren 1422 gav anledning til, at de vendiske stæder vedtog at standse al handel med de nordiske lande. Da kong Erik året efter sluttede forbund med stæderne, måtte han love at afskaffe kobbermønterne. Hvor længe disse mønter egentlig er blevet slået, er svært at få rede på; men at de blev udsendt i stor mængde, især fra Lund og Næstved, tyder talrige fundmønter på. Kobbersterlinge fra Næstved er således nogle af de mønter, der hyppigst indkommer som løsfund til Den kongelige Møntsamling og også i fortegnelsen over udgravningsmønter fra borge som Gurre, Ravnsborg, Kalø, Høneborg, Vardehus, Flensborg, fra klostre som Roskilde St. Clara og Øm og endelig fra de seneste års talrige kirkeudgravninger er kobbersterlingene nogle af de alleralmindeligst forekommende middelaldermønter.

¹³ Kløverbladet undertiden i 3. vinkel.

¹⁴ Kløverbladet undertiden i 1. vinkel.

48	+ MONETA ° NÆSTVED	+ IN HOMIN° DOMIN	15)
49	ÆIT æ	IONIN° DOMIN°	16)

Stege (1908) 1 ex. Antvorskov (1887) 2 ex. Assens (1945)? af 50 ex. Roskilde (1838) 55 ex. fra Lund og Næstved. Ølstykke (1867) 203 ex. fra Lund og Næstved. Odense (1688)? ex. Grenå (1899) 2 ex. Vardehus (1935) 2 ex. Helsingør (1952) 9 ex.

Odense.

50	°MONETA ° ODENSE	* IN HOMIN° * DOMI
51	TTOIS	
52	h'	
53	IS°°	

Antvorskov (1887) 24 ex. Assens (1945)? af 50 ex. Odense (1688)? ex. Vardehus (1935) 2 ex.

Randers.

54	* MONETA ° RANDER	+ IN HOMIN°DOMIN	
55	Æ_R		17)
56		I	
57		æ	
58	Æ		

Assens (1945)? af 50 ex. Odense (1688)? ex. Grenå (1899) 7 ex. Vardehus (1935) 1 ex.

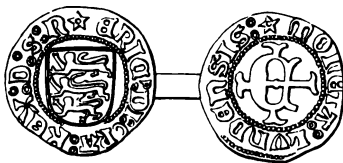

Fig. 17. Lund. Sølsing. 1424.

*Sølsing fra Lund (efter reces 1424).*¹⁸ Jesse 484. 1,00—1,34 g. Finhed: 703/1000.

De tre danske leoparder i skjold.) (æ lagt over et kors.

¹⁵ Tillige trekant i 3. vinkel.

¹⁶ Uden kløverblad.

¹⁷ Ringen i 1. vinkel.

¹⁸ Medens kong Erik 1423—25 var på rejse i udlandet, forestod dronning Philippa regeringen og traf 8/10 1424 overenskomst med hansestæderne om at slå mønt af ensartet værdi. (Hbg. s. 174—75). Denne sølsing, dvs. 6-penning, blev hovedmønten (Nordisk Kultur 1936 s. 162). Se endvidere Luxdorph s. 696—97 og s. 702—04.

59	★	ERIG'	°	DI'	°	GRAT	°	REX	:	D	:	S	:	N	★	MORETTA	:	LVRDEIRISIS
60																		RSIS:D
61			:		:		:							N				
62			/'o		/'o		/'o											α 19)

Refsnæs (1847) 1 ex. Frøvadsholm (1857) 1 ex. Flensborg (1897) 1 ex.

Fig. 18. Næstved. Hulpenning (lebard) efter 1424.

*Hulpenning (lebard) fra Lund og Næstved (efter reces 1424).*²⁰ Jesse 485. 0,20—0,39 g, gn. 0,27 g. Finhed: 453/1000.

Venstrevendt leopard, på Næstved-exemplarerne kløverblad forneden.
Glat rand eller strålerand 18—31 str.

Kalø (1904) 12 ex. Korsør (1856) 3 ex. Dalby (1942) 7 ex. Horsens (1871) 2 ex.

Fig. 19—20. Lund og Gurre. Gros 1430-erne.

*Gros (1430erne).*²¹ Jesse 699. 0,93—1,75 g, gn. 1,27 g.

Krone.) (α lagt over midten af et stort kors, som deler omskriften.

Lund. Finhed: 232/1000.

¹⁹ Omskriften begynder forneden.

²⁰ Denne penning, der også sloges i overensstemmelse med ovennævnte reces, har fået navnet lebard efter billedfremstillingen på den, der omtales i recessen (Hbg. s. 175).

²¹ Navnet er afledt af gros tournois, de et århundrede tidligere i Danmark så gængse franske mønter, der oprindeligt sloges i Tours og senere efterlignedes i Nederlandene. Grot indgik i sproget som en almindelig betegnelse for 9-penninge; således blev den skat, dronning Margrethe 1396 fik bevilliget til møntens forbedring, opkrævet i Jylland med 8 grot til Midfaste og 4 grot til Mortensdag af hvert hus. Erik af Pommerns gros betegnede igen et tilbageskridt til inflationen, idet kongen søgte at gennemtvinge dem til en kurs af 9 penninge, skønt de kun var 3 5/9 lødige (Hbg. s. 176 ff., Nordisk Kultur 1936 s. 163).

64	★	GRICVS	°	DI	°	GRAT	RATX	DSN	HON ETAL VND RSIS
65		S		I			X		
66									:
67				.		.			H
68			°	°		°			ne TALV n
69							°		H n a L v D ans'
70	α	S		I		π		° DS·n:	H D ansis
71			.	.		.	.		H D ans'
72			°	°		°			
73									ETAT: LVN DANS
74									α HO nETAT

Vesterby (1876) 2 ex. Dalby (1942) 34 ex.

Gurre. Finhed: 415/1000.

75	★	GRICVS	°	DI	°	GRAT	RATX	DSN	HON TATAT STRIG ORGE
76						°			
77						.			
78						.	.	.	
79						π	X	DSN	
80						.	.	.	H n a Q π R GORG
81	α'	I'°	π'°			°	°	°	α T : π STI'°G O α
82	αVS	°	I°	π°		°	°	°	α πα S TRIG
83								n°	π S I° GORGα
84								n	I G O
85									° S T °
86						.	n		MON TATAT TRI°G ORGEα ·
87						π	X	D S n	π S I GORGα 19)
88		S . .				°	°	°	° GORGα 19)
89		°	°			°			° GORGα 19)
90						°			αα °G
91		S	I	π		X			H I OR
92		°	°	°		°	°	°	H I°G ORGEα 19)
93			.	.		X	D S n		H I G 19)
94			I	π					° 19)
95			°	°		°	°	°	° 19)
96						X	D S n		α ° 19)
97	α					°	°	°	H ° G
98						π		n	π °G
99						.	.		
100		°	°	°		°	°	°	α ° °
101	:	α							HON ETAT AST GORG

Hals (1870) 21 ex. Vesterby (1876) 7 ex. Korsør (1856) 46 ex. Dalby (1948) 44 ex.

Om udmøntningerne af "guter" i Visby fra Erik af Pommerns kongetid og den enestående mønt med hans navn som goternes konge henvises til Haubergs afhandling om Gullands Mynter, Aarbøger f. nord. Oldk. og Hist. 1891 s. 42 f og s. 63 nr 84.

Christopher af Bajern

Fig. 21. Lund. Søsling ca 1440.

*Søsling? fra Lund (ca. 1440).*²² 1,04 g. Finhed: 750/1000.

Kronet hoved.)(Kors med kløverblade i vinklerne.

1 : CRISTOFER' REX * D'AVIEN : HOR | ET L : | LVN | DOR :

Dalby (1942) 1 ex.

Fig. 22. Lund eller Malmö. Skilling.

*Skilling fra Lund eller Malmö.*²³ Jesse 705. 1,87—2,38 g, gn. 2,11. Finhed: 500/1000.

Tre kronede leoparder i skjold.)(Kongens slægtsvåben, et firdelt skjold med en løve (Pfalz) i 1. og 4. felt, ruder (Bajern) i 2. og 3. Over dette skjold ofte kløverblad, kryds eller kugler.

²² I møntfundet fra Dalby 1942 (Meddelanden från Lunds universitets historiska museum 1944, s. 70 f.) har N. L. Rasmusson publiceret dette unicum, som viser, at møntværkstedet i Lund var virksomt endnu i begyndelsen af Christopher af Bajerns kongetid. Rasmusson mener, at det er møntens relativt høje finvægt, der har hindret dens fortsatte udmøntning (s. 82).

²³ Hvornår eller fra hvilket møntværksted denne mønt er udgået, kan ikke med bestemt-
hed fastslås (Medd. från Lunds univ. hist. m. 1944 s. 76). N. L. Rasmusson mener, at den bør placeres før Christophers sterlinge og hvide fra Malmö.

2	♂	CRISTORAR'D'G'RX'DADIG	:	GLORIT · IN EXSALISIS	:	DEO	
3		' . ' . .		x x		x 0	
4	:	'x 'x 'x x	♂	:	R	:	♂
5		'	⊖		x x		0
6				⊗	:		
7		' . ' . '		x x		LIS	
8		'x 'x x					
9		' :	I				x
10				:	:	LSIS	:
11	:	'	⊖	:	o o		o
12		'♂	⊖				
13	⊖	'x 'x 'x		⊗	:	:	:
14	:	'x ' 'x	⊖	:			
15		' 'x 'x			x xx		xx

Dalby (1942) 2 ex. Horsens (1871) 1 ex. Æbeltoft (1792) 10 ex.

Fig. 23. Malmø. Sterling ca 1444.

*Sterling fra Malmø (ca. 1444).*²⁴ Jesse 704. 0,61—0,73 g, gn. 0,67 g.
Krone.)(Kors med kløverblad i 1. vinkel.

16	*	CRISTO'	*	RAX'	*	'D'	*	S'	*	R'	*	MONETA	*	MALMOI
17	⊗	ORAR'	RAX	o	DAD'			o	H		♂	H	NOIERSI	
18		RQIVR		⊖							.	.	.	S

Horsens (1871) 1 ex.

Fig. 24. Malmø. Hvid efter 1444.

²⁴ 1444 omtales første gang den nye møntmester i Malmø (Erik Person [Gamby]: Myntmästarna i Malmö 1444—1512. Num. F. Mbl. XII s. 86).

FORTEGNELSE OVER SAMLEDE FUND

1. *Flødstrup kirkegård*, Vinding herred, Svendborg amt. 1876.
N. N. Å. 1942 s. 121, nr 11.
96 mønter i læderpung nedlagt efter 1381.
2. *Gedesby kirkegård*, Falster sønder herred. Maribo amt. 1881.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 148 nr 25, Loll. -Falsters hist. Samf.
Aarb. 1924 s. 115, N. N. Å. 1942 s. 130 nr 22.
20 mønter nedlagt efter 1387, ca 1400.
3. *Lille Sevedø*, Magleby sogn, Vester Flakkebjerg herred, Sorø amt.
1837. Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 147 nr 21, Aarb. f. hist. Samf. f.
Sorø amt. 1929 s. 17, N. N. Å. 1942 s. 122 nr 13.
1169 mønter i tinkande nedlagt efter 1389.
4. *Vordingborg*. 1912.
Aarb. f. hist. Samf. f. Præstø Amt. 1923 s. 101, N. N. Å. 1942 s. 123
nr 14.
381 mønter i lerpotte nedlagt efter 1389.
5. *Kallerup*, Raklev sogn, Arts herred, Holbæk amt. 1849.
Antiquarisk Tidsskr. 1849—51 s. 128, Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s.
148 nr 24, Fra Holbæk Amt. Aarb. 1928 s. 58, N. N. Å. 1942 s. 124
nr 15.
619 mønter i lerpotte nedlagt efter 1389, ca 1400.
6. *Allinggård*, Svostrup sogn, Hids herred, Viborg amt. 1840.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 148 nr 23, N. N. Å. 1942 s. 126 nr 17.
71 mønter nedlagt efter 1392, ca 1400.
7. *Dragør*. 1942.
N. N. Å. 1942 s. 127 nr 19.
219 mønter nedlagt efter 1392, ca 1400.
8. *Stegø*. 1902.
Aarb. f. hist. Samf. f. Præstø amt. 1923 s. 101, N. N. Å. 1942 s. 128
nr 20.
252 mønter nedlagt efter 1392.
9. *Kalby*, Olstrup sogn, Hammer herred, Præstø amt. 1858.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 148 nr 26, Aarb. f. hist. Samf. i Præstø
amt. 1923 s. 101, N. N. Å. 1942 s. 131 nr 23.
3773 mønter i krus nedlagt efter 1392, ca 1400.

10. *Viborg kathedralskole*. 1842.
Antiq. Tidsskr. 1846—48 s. 227 f, Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 149 nr 27, N. N. Å. 1942 s. 132 nr 24.
150 mønter nedlagt efter 1392, ca 1400.
11. *Aarhus*. 1908.
N. N. Å. 1942 s. 99—115.
5759 mønter i lerpotte nedlagt efter 1392, ca 1400.
12. *Ruhwinkel*, Segeberg amt. Holsten. 1837.
C. J. Thomsen i Vierter Bericht der Königl. Schleswig-Holstein-Lauenburgischen Gesellschaft. Kiel. Januar 1839 s. 49, Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 149 nr 28, N. N. Å. 1942 s. 135 nr 26.
6832 mønter nedlagt efter 1398, i beg. af 15. årh.
13. *Melløse*, Strø herred, Frederiksborg amt. 1866.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 150 nr 30.
184 mønter i lerpotte nedlagt ca 1406—10.
14. *Mårum*, Holbo herred, Frederiksborg amt. 1813.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 150 nr 31.
Over 45 mønter nedlagt ca 1406—10.
15. *Åkær*, Hads herred, Århus amt. 1849.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 150 nr 32.
35 mønter nedlagt efter 1406.
16. *Svendborg*. 1885.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 150 nr 33.
3830 mønter i metalgryde nedlagt ca 1416—20.
17. *Stege*. 1898.
Aarb. f. nord. Oldk. 1899 s. 214—228, Aarb. f. hist. Samf. f. Præstø amt. 1923 s. 101.
1669 mønter i lerpotte og omsvøb nedlagt ca 1420.
18. *Stege*. 1908.
Aarb. f. hist. Samf. f. Præstø amt. 1923 s. 101.
67 mønter nedlagt i 1420-erne.
19. *Antvorskov kloster*, Slagelse, St. Peders landsogn, Slagelse herred, Sorø amt. 1887.
45 mønter nedlagt i 1420-erne.

20. *Assens*. 1945.
N. N. Å. 1946 s. 181.
53 mønster nedlagt i 1420-erne.
21. *Roskilde*. 1838.
Erik af Pommern. Hulpenninge med krone 35 ex.
Erik af Pommern. Kobbersterlinge 55 ex.
90 mønster nedlagt i 1420-erne.
22. *Ølstykke*, Ølstykke herred, Frederiksborg amt. 1867.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 151 nr 35.
204 mønster nedlagt efter 1424.
23. *Odense*. 1688.
Num. For. Mbl. XIV (Nov. 1935) s. 307 ff.
Nedlagt i 1420-erne.
24. *Grenå*, Nørre herred, Randers amt. 1899.
Carl Svenstrup, Grenaa Bys Historie. Bind 3 (1938) s. 42.
14 kobbersterlinge i lerpotte nedlagt i 1420-erne.
25. *Vardehus*, Varde, V. Horne herred, Ribe amt. 1935.
N. N. Å. 1936 s. 222.
31 mønster nedlagt i 1420-erne.
26. *Bösarp kirkegård*, Skåne, 1906.
Fornvännen 1906 s. 191—195.
1233 mønster i Siegburg-kande nedlagt i beg. af 1400-tallet.
27. *Frøvadsholm*, Borup sogn, Støvring herred, Randers amt. 1857.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 150 nr 34.
9 mønster nedlagt efter 1424.
28. *Kalø*, Bregnet sogn, Øster Lisbjerg herred, Randers amt. 1904.
Erik af Pommern. Hulpenninge med lebard. Lund 5 ex.
Erik af Pommern. Hulpenninge med lebard. Næstved 7 —
Holsten, Oldeslo. Blaffert med port og hoved. Jfr. Lange I s. 8 1 —
Hamborg. Hulpenninge med port og nældeblad.
Gaedecheus 1390—1402. 1. halvdel af 15. årh. 16½ —
Lyneborg. Hulpenninge med løve. Jesse 194 2 —
Lyneborg. Hulpenninge med løve i skjold. Jesse 193 13 —
Lyneborg. Hulpenning med hjelmprydelse og hjortegevir.
Fiala 559 1 —

Lybæk. Hulpenninge med kronet hoved. Jesse 182—4	7 —
Lybæk. Blafferte med dobbeltørn ca 1400. Jesse 283	2 —
Meklenborg. Hulpenninge med kronet oxehoved	5 —
Wismar. Blafferte med oxehoved. 1. halvdel af 15. årh.	
Jesse 290	2 —
Hulpenninge, ubestemmelige	4 —
Nedlagt efter 1424.	Ialt 65½ ex.

29. *Helsingør.* 1952.

N. N. Å. 1953 s. 215—17.

892 mønter nedlagt efter 1425.

30. *Flensborg.* Slesvig. 1897.

Aarb. f. nord. Oldk. og Hist. 1899 s. 206—14.

Den afdøde møntforsker E. Nöbbe, Flensborg, har afgivet følgende oplysninger om dette møntfund til Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings topografiske register:

”Nogle Bemærkninger til P. Haubergs Beskrivelse af Sterlingfundet i Flensborg 1897 i ’To Myntfynd fra Eric af Pommerns Tid’.”

Blandt de mange Mønter, som blev splittet af Fundet, før det blev indleveret til den Kgl. Mønt- og Medaille Samling, og som endnu i Dag findes i Privateje i Flensborg, — de fleste er rimeligvis Sterlinge af den sædvanlige Type af Eric fra Lund og Næstved — findes dog nogle af særlig Betydning.

Frem for alt et smukt Exemplar af den saakaldte Dronning Philippas Mønt, Søslingen, præget i Lund efter Overenskomsten af 8. Okt. 1424. Exemplaret var oprindelig i min Samling, gik saa over i L. Chr. Petersens Samling i Odense og kom saa efter Katalogens Bemærkning ved Nr. 1285 til Fyens Stiftsmuseum i Odense.

Med Tilsynekomsten af denne Mønt maa Nedlægningsaaaret nedsættes omtrent 10 Aar, og maa maaske henføres til 1427, da Flensborg blev belejret af Holstenerne og Hanseaterne.

Endelig var der i Fundet to Flensborg-Mønter:

Wittenpenning med Nælden og Kors med Stjernen i Midten, præget mellem 1381 og 1387, et meget slidt Stykke, og en Trepénning med Slesvigs Skjold paa begge Sider, præget efter 1392. P. Hauberg: Danmarks Myntvæsen 1377—1481 pag. 19 [153] Fig. 1 og pag. 21 [155] Fig. 4.

Flensborg Okt. 1925.

E. Nöbbe.”

Ca 8100 mønter i lerpotte, nedlagt 1427 (?).

31. *Hals kirkegård*, Kær herred, Ålborg amt. 1870.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 151 nr 36.
Nedlagt 1435—40.
32. *Vesterby*, Fejø, Fuglse herred, Maribo amt. 1876.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 151 nr 37, Loll.-Falsters hist. Samf.
Aarb. 1924. s. 115.
7 grosser nedlagt 1435—40.
33. *Korsør*. 1856.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 151 nr 38, Aarb. f. hist. Samf. f. Sorø
amt. 1929 s. 19.
86 mønter nedlagt 1435—40.
34. *Dalby kirkegård*, Skåne. 1942.
Meddelanden från Lunds universitets historiska museum 1944 s. 91—
111.
106 mønter nedlagt efter 1444.
35. *København, Nicolai kirkegård*. 1944.
N. N. Å. 1944 s. 248.
34 hvide nedlagt ca 1450—60.
36. *Horsens*. 1871.
Aarb. f. nord. Oldk. 1886 s. 151 nr 40.
531 mønter nedlagt 1450—60.
37. *Randers*. 1772.
N. N. Å. 1937 s. 82 nr 22.
Nogle og tredive hvide i lerpotte nedlagt før 1481.
38. *Dalby kirkegård*, Bjerger herred, Odense amt. 1912.
Christopher af Bajern. Malmøhvid 1 ex.
68 mønter i skindpung nedlagt ca 1500.
39. *Bangsbostrand*, Flade sogn, Horne herred, Hjørring amt. 1887.
Christopher af Bajern. Malmøhvid 14 ex.
481 mønter nedlagt ca 1500.
40. *Æbeltoft*, Mols herred, Randers amt. 1792.
Christopher af Bajern. Skillinge 10 ex.
Christopher af Bajern. Malmøhvide 6 —

- N. N. Å. 1938 s. 79—87.
3045 mønter i en tinkande og en lerpotte nedlagt ca 1500.
41. *Vorgod kirkegård*, Bølling herred, Ringkøbing amt. 1900 og 1903.
Christopher af Bajern. Malmøhvide 6 ex.
190 ex. i læderpung nedlagt ca 1500.
42. *Ystad, Skåne*. 1894.
Christopher af Bajern. Malmøhvide 3 ex.
294 ex. i lerpotte nedlagt ca 1500.
43. *Ystad, Skåne*. 1852.
Christopher af Bajern. Malmøhvide 18 ex.
872 mønter i lerkrus nedlagt 1526—35.
44. *Voldtofte*, Flemløse sogn, Båg herred, Odense amt. 1843.
Christopher af Bajern. Malmøhvide 9 ex.
Antiq. Tidsskr. 1843—1845 s. 41—45.
1546 mønter i tinkande nedlagt 1526—35.
45. *Assens*. 1927, 1928 og 1932.
N. F. Mbl. XI (april maj 1929) s. 220 f., 223—32.
Christopher af Bajern. Hvide fra Malmø. 18 ex.
1545 mønter nedlagt 1526—35.

SUMMARY

*Fritze Lindahl:**The coins of Denmark 1377—1448.*

Copies af P. Hauberg's "Danmarks Myntvæsen i Tidsrummet 1377—1481" (*Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie* 1886 pp. 135—189) are now very difficult to acquire. It is therefore hoped that it will be found useful to have a reprint of part of Hauberg's publication, i. e. of the descriptions of the coins, of the variant legends and of the illustrations. References to new literature have been added, and also a list of the 45 finds in which the coins have occurred.